

Denboraren makina

NAGORE IRAZUSTABARRENA

Ongi etorri Ongi Etorrira

MARTIN LABAR

Espainiarrak egungo Texasera iritsi zirenean, bertakoek *taysha* esanez hartu zituzten konkistatzaileak, eta hortik omen datorkio izena. *Taysha* hitzak “ongi etorri” esan nahi du. Beraz, George W. Bushen jaioeterrria izateaz harro dagoen estatuko kartel honek “Ongi etorri Ongi Etorrira” dioela esan genezake.

legea, eta Kolonek ederki eraman zuen praktikara. 700 irla baino gehiago bataiatu zituen eta beraren bidaiak finantzatu zituztenei koipea emateaz ere

ez zen ahaztu. Fernandina, Isabelina eta La Española –egungo Haiti– izenak erabaki zituen, Espainiako Errege-erregina Katolikoek omenez. Frantziarrek ere Eguzki Erregea izan zuten gogoan egungo Louisianara iritsi zirenean.

Zapaltzen zituzten lurrek askotan irla mitiko klasikoak gogorarazten zizkieten eta, hortik datoz, Antilla, Brasil edo Kalifornia –Hernan Cortesek uhartea zela uste zuen– izenak. Amazoniak ere mitologia klasikoak du sorburu.

Baina irudimena agortu zitzairen, nonbait, eta Europako toponimiara jotzea erabaki zuten. Hala, Venezuela Venezia txikia baino ez da, New Orleans Frantziako hiriaren ahaide amerikarra da eta holandarrak Manhattan uhartera iritsi zirenean Amsterdam Berria sortu zuten. Hori bai, ingelesek hartu zutenean, Amsterdam kendu eta York erantsi zioten izenari.

Euskaldunak ere ez ziren oso orijinalak izan: egungo Mexikoko lurralde bati Bizkaia Berria esan zioten, eta bertako hiri nagusiari Durango.

MEXIKOKO GOLKOA, 1519. Alonso Alvarez de Pineda buru zuen espedizioa Golkoko iparraldeko kostaldera iritsi zen, Asiarako pasabideren baten bila. Hasinai tribuko kideekin egin zuten topo eta hauek abegitsu hartu omen zituzten, *taysha* hitza (ongi etorriak) behin eta berriro esanez. Espainiarrek *Texas* ulertu eta gaur AEBetako estatuak halaxe du izena. Antzera gertatu zen Dakota izena duten estatuekin: *lakota* sioux familia-ko leinu baten izena da, eta “laguna” edo “aliatua” modura itzuli daiteke.

Bi urte lehenago, 1517an, espainiarrak gero Yucatan esango zitzaion lurraldera iritsi ziren. Konkistatzaileek maiei lurraldearen izena galdetu zitetenean, *Ma'anaatik ka t'ann* (“ez dut zure hizkuntza ulertzen”), *uh yu ka t'ann* (begira nola hitz egiten duten) edo *Ci u t'ann* (“ez dut ulertzen”) erantzun zuten, nonbait. Edo nola ere, iritsi berriek Yucatanen antzeko zerbait ulertu eta izen horrekin geratu zen penintsula.

Iristen lehenak bataiatzen du lurraldea. Horixe zen idatzi gabeko

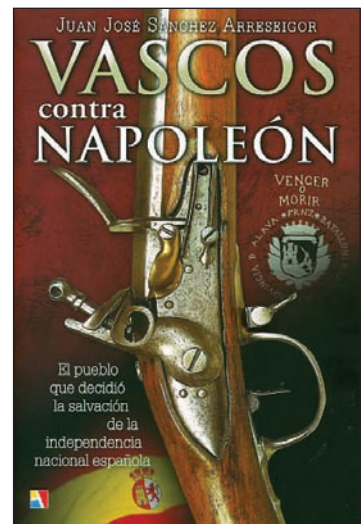
Arrastoak

Euskaldunak frantziarren aurkako gerran

VASCOS CONTRA NAPOLEON (Euskaldunak Napoleonen aurka) izenburuko lana argitaratu berri du Juan Jose Sanchez Arreseigor historialariak, Espainiako Independentzia Gerrak Euskal Herrian izan zituen nondik norakoak biltzeko.

Lan mardulean gatazkaren alderdi asko jorratzen ditu Arreseigorrak: militarra, diplomatikoa, ekonomikoa, soziala, ideologikoa... Eta protagonista ezagunenez gain –Longa, Jaurregi eta Mina, esaterako– gerillari anonimoak ere kontuan hartu nahi izan ditu.

Halaber, emakumeek gerran izan zuten parte hartzea nabarmendu du eta arerio frantziarren erretratu objektiboa osatu du; horien gehiegikeriak jaso ditu, baina adorea, diziplina eta biztanle askorekin izandako begirunea aitortzen die.

WWW.LIBRERIA-ALMENA.COM